

INHOUD

VOORWOORD 9

INLEIDING 11

1 KORTDURENDE AMBULANTE HULPVERLENING 15

- 1.1 Regie in de Jeugdzorg en eisen van de functie kortdurende ambulante hulpverlening 15
- 1.2 Kenmerken van Kort Ambulant 17
- 1.3 Definitie en afbakening van kortdurende ambulante hulpverlening 19
- 1.4 De doelgroep van Kort Ambulant 21
- 1.5 Afstemming van de aanmelding en screening op Kort Ambulant 22

2 HET COMPETENTIEMODEL 25

- 2.1 Inleiding 25
- 2.2 Competentie 26
- 2.3 Ontwikkelingstaken 29
- 2.4 Competentie en levensloop 32
- 2.5 De leertheorie 34
- 2.6 Informatie verzamelen en analyseren op basis van het competentiemodel 36
- 2.7 Interventies op basis van het competentiemodel 39
- 2.8 Tot slot: enkele voordelen van het gebruik van het competentiemodel 44

3 FASERING VAN KORT AMBULANT 47

- 3.1 Inleiding 47
- 3.2 Screening en een hulpverleningsplan opstellen 47
- 3.3 Werkfase 1 en 2 van Kort Ambulant 49
- 3.4 Afsluiting van de hulp 52
- 3.5 Schema fasering 52

4 INFORMATIEVERZAMELING EN COMPETENTIEANALYSE 55

- 4.1 Inleiding 55
- 4.2 Een werkrelatie opbouwen 56
- 4.3 Observeren en gesprekstechnieken 60
 - 4.3.1 *Observeren uit de eerste hand* 60
 - 4.3.2 *Observeren uit de tweede hand* 62
 - 4.3.3 *Algemene gesprekstechnieken* 65
 - 4.3.4 *Reflectief luisteren* 68
- 4.4 Hulpmiddelen bij het verzamelen van informatie 72
 - 4.4.1 *De hulpvraag van de jongere en/of de ouder en gegevens uit het aanmeldingsformulier* 73
 - 4.4.2 *Informatie van een verwijzer, school of andere belangrijke betrokkenen* 74
 - 4.4.3 *(Semi-)gestructureerde vragenlijsten en andere hulpmiddelen* 74
 - 4.4.4 *De tijdbalk* 76
 - 4.4.5 *Een semi-gestructureerd interview 'basisinformatie'* 77
 - 4.4.6 *Een interview over de dagelijkse routine in het gezin* 77
 - 4.4.7 *De weekkaart* 78
 - 4.4.8 *De wenskaart en de levenslijn* 80
 - 4.4.9 *Netwerkschema* 81
 - 4.4.10 *Doelkaarten* 84
- 4.5 Competentieanalyse 88
- 4.6 Samenvatting 93

5 HULPVERLENINGSPLAN: DOELEN EN WERKPUNTEN 97

- 5.1 Inleiding 97
- 5.2 Doelen stellen 98
- 5.3 Werkpunten opstellen 101
- 5.4 Doelen evalueren en bijstellen 104
- 5.5 Doelen en werkpunten in schema 105

6 INFORMATIE EN ADVIES EN PROBLEEMOPLOSSENDE TECHNIEKEN 107

- 6.1 Inleiding 107
- 6.2 Informatie verstrekken 107
- 6.3 Keuzeproblemen en conflictsituaties oplossen 112
- 6.4 Samenvatting: checklist voor de technieken 119

7 VAARDIGHEDEN LEREN 121

- 7.1 Inleiding 121
- 7.2 Het gebruik van 'waaroms' 122
- 7.3 Feedback 123
- 7.4 Instructie 127
- 7.5 Model staan 129
- 7.6 Voordoen en oefenen: de gedragsoefening 131
- 7.7 Discriminatie training 144
- 7.8 Samenvatting: checklist voor de technieken 146

8 GEDACHTEN EN GEVOELEN BEÏNVLOEDEN 149

- 8.1 Inleiding 149
- 8.2 Storende en helpende gedachten 149
- 8.3 Het onderkennen van en leren omgaan met gevoelens 157
- 8.4 Samenvatting: checklist voor de technieken 163

9 OPVOEDINGSVAARDIGHEDEN LEREN 165

- 9.1 Inleiding 165
- 9.2 Stappen bij het vergroten van de opvoedingscompetentie 166
- 9.3 Basisvaardigheden: observeren en aansluiten 170
- 9.4 Communicatievaardigheden 171
- 9.5 Opvoedingsvaardigheden gericht op gedragsverandering bij kinderen 174
 - 9.5.1 *Opvoedingsvaardigheden om gewenst gedrag te versterken en stapsgewijs aan te leren 175*
 - 9.5.2 *Opvoedingsvaardigheden om ongewenst gedrag af te zwakken en om te buigen 177*
- 9.6 De gedragskaart 182
- 9.7 Opvoedingsvaardigheden gericht op gedragsverandering bij adolescenten 184

10 HET SOCIALE NETWERK ACTIVEREN EN UITBREIDEN 187

- 10.1 Inleiding 187
- 10.2 Het sociale netwerk activeren en uitbreiden 187
- 10.3 Het bestaande netwerk activeren 189
- 10.4 Het sociale netwerk ontwikkelen of uitbreiden 191
- 10.5 Interventies gericht op sociale ondersteuning 192

Literatuur 197

- Bijlage 1: Formulier Basisinformatie Jongere 199
- Bijlage 2: Interview Dagelijkse Routine Gezin 205
- Bijlage 3: Voorbeeld van een weekkaart 209
- Bijlage 4: Netwerkschema 211
- Bijlage 5: Voorbeeld van doelkaarten voor jongeren 213
- Bijlage 6: Formulier Doelkaarten 217
- Bijlage 7: Formulier Competentieanalyse Jongere 219
- Bijlage 8: Plan van aanpak 221
- Bijlage 9: Werkpunten 223
- Bijlage 10: Enkele voorbeelden van vaardigheden
(opgedeeld in stappen) 225
- Bijlage 11: Formulier voor storende en helpende gedachten 227
- Bijlage 12: VIP-kaart 228